

«Нұрләулет» бөбекжайы

Теңге алу

«Ботакан» ересек тобына арналған ұлттық ойын әзірлемесі

Балабақша жағдайына бейімделген қимылды ойын

Балалардың жасы: 4–5 жас. Ұзақтығы: 20–25 минут.

Мақсаты: «Теңге алу» ойынының жеңілдетілген нұсқасы арқылы балалардың ұлттық ойындарға қызығушылығын арттыру, қимыл үйлесімділігі мен тепе-теңдігін дамыту.

Міндеттері

Білімдік: ойын атауын, кезекпен әрекет ету және белгі бойынша бастау ережелерін түсіндіру.

Дамытушылық: жүру, тоқтау, тізені бүгіп затты алу, қайта тіктелу әрекеттерін үйлестіру; кеңістікте бағдарлау мен зейінді дамыту.

Тәрбиелік: ұлттық ойындарды құрметтеуге, достарын қолдауға, ортақ құралдарды ұқыпты пайдалануға баулу.

Күтілетін нәтиже: бала ойынның атауын біледі; белгіленген жолмен жүріп, ірі теңге бейнесін алып, себетке салады; өз кезегін күтеді және қарапайым ережені сақтайды.

Ойынға дайындық және кіріспе

Қажетті құралдар мен алаңды дайындау

Құраллар: диаметрі 10–12 см болатын қатты қағаздан жасалған 6–8 теңге бейнесі, аласа себет, бастау мен аяқтау белгілері, баяу ырғақты әуен. Ұсақ металл тиын қолданылмайды.

Алаң: құрғақ, тегіс еденге ұзындығы 4–5 м, ені шамамен 1 м жол белгіленеді. Үш теңге бейнесі жол бойына бір-бірінен 1 м аралықпен қойылады. Себет жолдың соңына, балалардың күту орны жолдан шетке орналастырылады.

Алдын ала жұмыс: ұлттық ойындар туралы қысқа әңгімелесу, ірі затты тізені бүгіп көтеруді көрсету. Бұл нұсқада атқа міну мен шауып келіп еңкею қимылы орындалмайды; балалар жаяу ойнайды.

1 Ұйымдастыру және қызығушылық ояту 3 минут

Жүргізуші: Сәлеметсіңдер ме, балалар! Бүгін «Теңге алу» деген ұлттық ойынмен танысамыз. Біз оны өзімізге ыңғайлы етіп, жаяу ойнаймыз. Мына үлкен дөңгелектер — ойынымызға арналған теңге бейнелері. Оларды жолдан алып, себетке жеткіземіз.

Жүргізуші: Ойын кезінде бір-бірімізге көмектесеміз, асықпаймыз, өз кезегімізді күтеміз. Қане, ойнауға дайындалайық!

Балалар: Дайынбыз!

2 Қыздыру жаттығулары 3 минут

«Жолға шығамыз» — бірінің артынан бірі жай жүру, 30–40 секунд.

«Аттың жүрісі» — орнында тізені сәл көтеріп, баяу адымдау, 20–30 секунд.

«Жан-жағымызға қараймыз» — қолды белге қойып, денені жай оңға-солға бұру, әр жаққа 3 рет.

«Теңгеге қол созамыз» — аяқ арасын аздап ашып, тізені бүгіп, қолды төмен созу және қайта тіктелу, 3–4 рет.

Жүргізуші балалардың арақашықтығын сақтап, қимылдарды асықпай көрсетеді.

3 Ережені түсіндіру және көрсету 3 минут

Жүргізуші бастау белгісінен жүріп, бір теңгенің жанына тоқтайды. Тізесін аздап бүгіп, теңгені алады, қайта тіктеліп, жол соңындағы себетке апарады. Одан кейін жолдың сырт жағымен күту орнына қайтады.

Жүргізуші: Алдымен жүреміз, теңгенің тұсына келгенде тоқтаймыз. Бір теңге аламыз, себетке саламыз. Келесі бала менің белгі беруіммен шығады.

Негізгі ереже: жолда бір уақытта бір бала болады; жүгірмейміз, бір-бірімізді итермейміз; теңгені көтергенде тоқтаймыз. Теңге түскенде де алдымен тоқтап, содан кейін аламыз.

Ойынға дайындық және кіріспе

Қажетті құралдар мен алаңды дайындау

Құралдар: диаметрі 10–12 см болатын қатты қағаздан жасалған 6–8 теңге бейнесі, аласа себет, бастау мен аяқтау белгілері, баяу ырғақты әуен. Ұсақ металл тиын қолданылмайды.

Алаң: құрғақ, тегіс еденге ұзындығы 4–5 м, ені шамамен 1 м жол белгіленеді. Үш теңге бейнесі жол бойына бір-бірінен 1 м аралықпен қойылады. Себет жолдың соңына, балалардың күту орны жолдан шетке орналастырылады.

Алдын ала жұмыс: ұлттық ойындар туралы қысқа әңгімелесу, ірі затты тізені бүгіп көтеруді көрсету. Бұл нұсқада атқа міну мен шауып келіп еңкею қимылы орындалмайды; балалар жаяу ойнайды.

1 Ұйымдастыру және қызығушылық ояту 3 минут

Жүргізуші: Сәлеметсіңдер ме, балалар! Бүгін «Теңге алу» деген ұлттық ойынмен танысамыз. Біз оны өзімізге ыңғайлы етіп, жаяу ойнаймыз. Мына үлкен дөңгелектер — ойынымызға арналған теңге бейнелері. Оларды жолдан алып, себетке жеткіземіз.

Жүргізуші: Ойын кезінде бір-бірімізге көмектесеміз, асықпаймыз, өз кезегімізді күтеміз. Қане, ойнауға дайындалайық!

Балалар: Дайынбыз!

2 Қыздыру жаттығулары 3 минут

«Жолға шығамыз» — бірінің артынан бірі жай жүру, 30–40 секунд.

«Аттың жүрісі» — орнында тізені сәл көтеріп, баяу адымдау, 20–30 секунд.

«Жан-жағымызға қараймыз» — қолды белге қойып, денені жай оңға-солға бұру, әр жаққа 3 рет.

«Теңгеге қол созамыз» — аяқ арасын аздап ашып, тізені бүгіп, қолды төмен созу және қайта тіктелу, 3–4 рет.

Жүргізуші балалардың арақашықтығын сақтап, қимылдарды асықпай көрсетеді.

3 Ережені түсіндіру және көрсету 3 минут

Жүргізуші бастау белгісінен жүріп, бір теңгенің жанына тоқтайды. Тізесін аздап бүгіп, теңгені алады, қайта тіктеліп, жол соңындағы себетке апарады. Одан кейін жолдың сырт жағымен күту орнына қайтады.

Жүргізуші: Алдымен жүреміз, теңгенің тұсына келгенде тоқтаймыз. Бір теңге аламыз, себетке саламыз. Келесі бала менің белгі беруіммен шығады.

Негізгі ереже: жолда бір уақытта бір бала болады; жүгірмейміз, бір-бірімізді итермейміз; теңгені көтергенде тоқтаймыз. Теңге түскенде де алдымен тоқтап, содан кейін аламыз.

Негізгі ойын және қорытынды

4 Теңге алу ойыны 8–10 минут

Бірінші айналым: балалар кезекпен белгіленген жолмен жүріп, өздері таңдаған бір теңгені алады да, себетке салады. Педагог қажет кезде қимылды қайта көрсетеді. Әр балаға қатысу мүмкіндігі беріледі; теңгелер жолға қайта қойылып отырады.

Жүргізуші: Жолға асықпай шық! Теңгенің жанына тоқта! Тізенді бүк, теңгені ал, қайта тіктел. Енді себетке апарып сал. Жарайсың!

Екінші айналым: уақыт пен балалардың көңіл күйіне қарай өткізіледі. Педагог «Жақын теңгені ал» немесе «Алысырақ теңгеге дейін жүр» деп бағыт береді. Бала бір теңгені алып, себетке жеткізеді. Жылдамдық бойынша жарыс өткізілмейді.

Жеңілдету: қимылға қиналатын бала үшін жол 2–3 м-ге қысқартылады; теңге аласа орнықты тұғырға қойылады. Педагог баланың қажетіне қарай жанынан сүйемелдейді.

Күрделендіру: қимылды сенімді орындайтын бала теңгені оң немесе сол қолымен алып көреді. Бір айналымда да бір ғана теңге алынады.

5 Тыныс алу және кері байланыс 3–4 минут

Балалар жай жүріп, тоқтайды. Қолдарын жоғары көтеріп, мұрынмен дем алады, қолдарын түсіріп, ауызбен баяу дем шығарады. Жаттығу 2–3 рет орындалады.

Жүргізуші: Бүгін қандай ойын ойнадық? Теңгені қайда салдық? Теңгені аларда алдымен не істедік?

Күтілетін жауаптар: «Теңге алу», «Себетке салдық», «Тоқтадық, тіземізді бүктік». Жауап беруге қиналған бала қимылмен немесе затты көрсетіп жауап береді.

Жүргізуші: Бүгін сендер теңгені ұқыпты алып, жолмен дұрыс жүрдіндер. Достарыңды күтіп, қолдау көрсеттіңдер. Бәрің де жарадыңдар! Ұлттық ойындарды бірге ойнай берейік!

Бақылау: педагог баланың жолмен бағдарлап жүруін, тоқтап затты алуын, тепе-теңдік сақтауын және кезек күтуін бақылайды. Жеке жетістігі сөзбен мадақталады, балалар бір-бірімен салыстырылмайды.

Негізгі ойын және қорытынды

4 Тенге алу ойыны 8–10 минут

Бірінші айналым: балалар кезекпен белгіленген жолмен жүріп, өздері таңдаған бір теңгені алады да, себетке салады. Педагог қажет кезде қимылды қайта көрсетеді. Әр балаға қатысу мүмкіндігі беріледі; теңгелер жолға қайта қойылып отырады.

Жүргізуші: Жолға асықпай шық! Теңгенің жанына тоқта! Тізенді бүк, теңгені ал, қайта тіктел. Енді себетке апарып сал. Жарайсың!

Екінші айналым: уақыт пен балалардың көңіл күйіне қарай өткізіледі. Педагог «Жақын теңгені ал» немесе «Алысырақ теңгеге дейін жүр» деп бағыт береді. Бала бір теңгені алып, себетке жеткізеді. Жылдамдық бойынша жарыс өткізілмейді.

Жеңілдету: қимылға қиналатын бала үшін жол 2–3 м-ге қысқартылады; теңге аласа орнықты тұғырға қойылады. Педагог баланың қажетіне қарай жанынан сүйемелдейді.

Күрделендіру: қимылды сенімді орындайтын бала теңгені оң немесе сол қолымен алып көреді. Бір айналымда да бір ғана теңге алынады.

5 Тыныс алу және кері байланыс 3–4 минут

Балалар жай жүріп, тоқтайды. Қолдарын жоғары көтеріп, мұрынмен дем алады, қолдарын түсіріп, ауызбен баяу дем шығарады. Жаттығу 2–3 рет орындалады.

Жүргізуші: Бүгін қандай ойын ойнадық? Теңгені қайда салдық? Теңгені аларда алдымен не істедік?

Күтілетін жауаптар: «Теңге алу», «Себетке салдық», «Тоқтадық, тіземізді бүктік». Жауап беруге қиналған бала қимылмен немесе затты көрсетіп жауап береді.

Жүргізуші: Бүгін сендер теңгені ұқыпты алып, жолмен дұрыс жүрдіндер. Достарыңды күтіп, қолдау көрсеттіңдер. Бәрің де жарадыңдар! Ұлттық ойындарды бірге ойнай берейік!

Бақылау: педагог баланың жолмен бағдарлап жүруін, тоқтап затты алуын, тепе-теңдік сақтауын және кезек күтуін бақылайды. Жеке жетістігі сөзбен мадақталады, балалар бір-бірімен салыстырылмайды.